

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

Ağustos 2013

Sayı 4

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYADAKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ABD ekonomisi toparlanmaya devam ederken, Avrupa ve Çin'de genel ekonomik gidişat kırılganlığını korumaktadır.

FED'in ultra gevşek para politikalarından çıkacağı algısı küresel finans piyasalarında dalgalanmalara sebep olmuştur.

AB'de resesyondan çıkışın oluşturduğu olumlu iklime rağmen, FED'in son dönemdeki açıklamalarının ardından diğer gelişmekte olan ülkeler gibi, Türkiye'den de sermaye çıkışının devam ettiği görülmektedir. Bu anlamda küresel piyasalar Eylül ayına kilitlemiş durumdadır.

ABD

Amerikan ekonomisi, 2013 yılının ikinci çeyreğinde, bir önceki yılın aynı ayına göre, %1,7 oranında büyüme kaydetmiştir.

Konut fiyatları endeksi son 5 yılın en yüksek düzeyine yükselirken, İmalat Sanayi PMI verisi Temmuz'da 51,9 seviyesine gerilemiştir.

Moody's, azalan bütçe açığıyla borç eğrisinde istikrar sağladığı gerekçesiyle ABD'nin kredi notunun görünümünü negatiften durağana yükseltmiştir.

Temmuz'da ÜFE'nin %0,3 artması, çekirdek endeksin de %0,2 yükselmesi beklentisine karşın değişmezken, gıda ve enerji fiyatlarını içermeyen çekirdek endekste artış %0,1 ile beklentilerin altında gerçekleşmiştir.

ABD'de tüketici fiyatları endeksi ve enerji ile gıda fiyatlarındaki değişimleri içermeyen çekirdek endeks Temmuz'da %0,2 ile beklentiler düzeyinde artış göstermiştir.

ABD'de sanayi üretiminde artış beklentilerine rağmen Temmuz ayında bir önceki aya göre değişim kaydedilmemiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı ise %77,6 seviyesine gerilemiştir.

ABD Çalışma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, İşsizlik oranı, 2008 yılı Aralık ayından bu yana en düşük seviyeye olan %7,4 seviyesine gerilerken; tarım dışı istihdam 162 bin kişi artış göstermiştir. Bu gelişmeler, ekonomide düzelleme işaretleri olarak değerlendirilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri tarihinde iflas koruma talebinde bulunan en büyük kent Detroit, 18 milyar doları aşan borçları sebebiyle zor günler geçirmektedir.

JAPONYA

Japon ekonomisi, 2013 yılının ikinci çeyreğinde, bir önceki yılın aynı ayına göre, %0,9 oranında büyüme kaydetmiştir. Bir önceki çeyreğe göre büyüme oranı %0,6 seviyesindedir. İmalat Sanayi PMI verisi Temmuz'da 50,7 seviyesine gerilemiştir.

Değeri düşen yeninin sağladığı avantajın yanı sıra Amerika, Asya ve Avrupa'da güçlenen talep sayesinde otomobil ve elektronik satışlarında artış kaydedilmiştir.

Dış ticaret açığı 1 trilyon yeni yani 7,8 milyar Euro'yu aşarak, Japonya tarihinin üçüncü en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Dış ticaret açığında ithal enerji maliyetlerindeki artışın etkili olduğu görülmektedir.

Deflasyondan kurtulmak için kamu harcamalarını artıran Japonya'da ilk defa kamu borç stoku haziran ayında 10 trilyon doları aşmıştır.

Dünya Bankası ve OECD'nin diğer verilerine göre, Japonya kamu borcunun milli gelire oranında %228 ile dünyada birinci sırada yer almaktadır. 2013 yılı sonuna kadar bu oranın %228,4 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Japonya'ya yönelik hazırladığı raporunda, Japonya'nın sağlıklı bir büyüme elde etmesi ve deflasyon probleminin ortadan kaldırılmasında önemli bir rolü olan yeni parasal çerçevenin, geniş kapsamlı yapısal reformları desteklemesi gerektiği vurgulanırken, mali riskleri içeren ve politika belirsizliklerini azaltıcı yöndeki, güvenilir orta vadeli mali planların acilen kabul edilmesi gerektiği ve kamu borcunun Gayrisafi Milli Hasıla (GSYH) içindeki payının azaltılması ihtiyacının olduğu belirtilmektedir.

ÇİN

Dünyanın en büyük ekonomilerinden Çin'in 2013 yılı ilk çeyreğinde kaydettiği %7,7'lik büyümenin ardından, ikinci çeyrekte %7,5'lik büyüme açıklaması global piyasalarda tedirginlik yaratmıştır. Son 5 çeyrektir, %8 seviyesinin altında bir büyüme gerçekleştiren Çin'in GSYİH'sindeki bu gerilemenin, Çin'in tüm ekonomik partnerlerini etkilemesi söz konusu.

İmalat Sanayi PMI verisi Temmuz'da 47,7 seviyesine gerilemiştir. Açıklanan veriler ülkede bir resesyon beklentisini hakim kılmaktadır.

IMF'nin yayınlamış olduğu Article IV 2013 raporunda; Çin'in ekonomik dönüşümü için, özel sektörün piyasadaki rolünün güçlendirilmesi, hanehalkı gelir ve tüketiminin artırılması üzerinde durulmaktadır.

Çin'de bu yılın ilk yarısındaki altın tüketiminde geçen yılın aynı dönemine göre %53,7'lik artış kaydedilerek, 706,36 tona ulaşılmıştır.

2013 yılının ilk yedi ayında Çin'in konfeksiyon ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre %14 artarak 82,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Çin Demir Çelik Derneği (CISA) yetkilileri tarafından yapılan açıklamada, Çin'in önümüzdeki 3 yıl içerisinde 110 milyon tonluk yeni pik demir ve 130 milyon tonluk yeni çelik üretim kapasitesini faaliyete geçireceği bildirilmektedir.

EURO BÖLGESİ

2011 yılının son çeyreğindeki %0,3'lük daralmayla birlikte 6 çeyrektir küçülen Euro Bölgesi, 2013 yılının ikinci çeyreğinde önceki çeyreğe göre %0,3 oranında büyüme kaydederek; resmi olarak durgunluktan çıktığının sinyallerini vermiştir.

Son 18 ayın en yüksek seviyesine ulaşan İmalat Sanayi PMI verisi Temmuz'da 50,4 seviyesine ulaşmıştır.

Yılın ilk çeyreğinde büyüme oranında değişim yaşamayan Euro Bölgesi'nin en büyük ekonomisi Almanya, ikinci çeyrekte önceki çeyreğe göre %0,7 ile beklentilerin biraz üzerinde büyümüştür. Yıllık bazda Almanya'nın ikinci çeyrek büyümesi ise %0,5 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı ilk çeyrekte yüzde 0,2 daralan Euro Bölgesi'nin ikinci büyük ekonomisi Fransa ikinci çeyrekte önceki çeyreğe göre %0,5 büyürken, yıllık bazda büyüme oranı %0,3 olarak gerçekleşmiştir.

Yine 2013 yılı ikinci çeyrekte İspanya %0,1, İtalya ise %2 daralırken, Portekiz %1,1 büyüme kaydetmiştir. Aynı dönemde yıllık bazda İspanya %1,7, Portekiz %2 oranında küçülmüştür.

TÜRKİYE

Fed'in varlık alım programını daraltabileceği yönündeki açıklamalarının etkisi Türkiye'de de sürmektedir. TCMB'nin müdahaleleri ile sermaye çıkışlarının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Merkez Bankası, ek parasal sıkılaştırma politikalarını uygularken, döviz satım ihaleleri ile de piyasaya müdahalede bulunmuş, faiz koridorunun üst bandını da artırma kararı almıştır. Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma politikalarının önümüzdeki dönemlerde büyümeyi baskılayacağı tahmin edilmektedir. Doların psikolojik sınır olan 2 TL'yi görmesi; gerek enflasyon ayağında, gerekse maliyetler ve borçlar ayağında sıkıntılı bir sürece işaret etmektedir.

ENFLASYON

%	TÜFE		ÜFE	
Temmuz	2012	2013	2012	2013
Yıllık	9,07	8,88	6,13	6,61
Yıllık Ort.	9,11	7,47	9,88	3,23
Aylık	-0,23	0,31	-0,31	0,99

2013 yılı Temmuz ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %8,88, ÜFE'de %6,61 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,31 oranında, ÜFE'de ise %0,99 oranında artış yaşanmıştır.

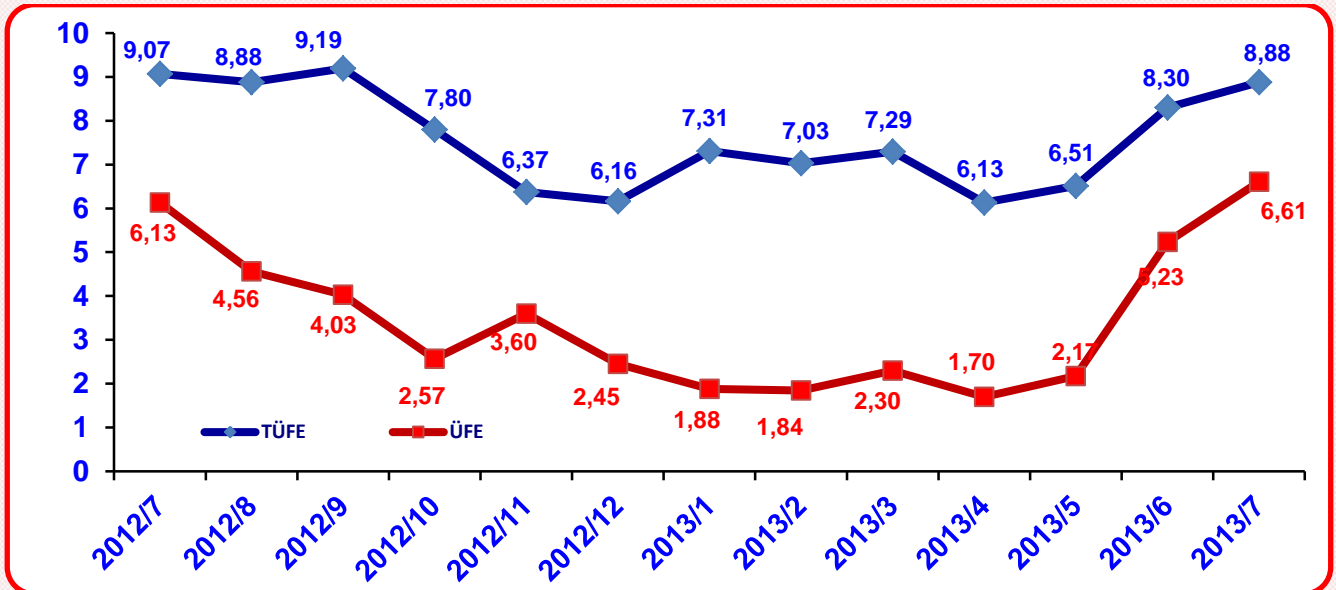
Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %15,99 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE'de en yüksek artış; Gıda ve alkolsüz içecekler (%12,72), ulaştırma (%9,77), lokanta ve oteller (%8,97) ve konutta (%7,87) gerçekleşmiştir. Aylık en fazla düşüş gösteren sektör %4,68 ile giyim ve ayakkabı grubudur.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırında, İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,25 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,25 oranında artış gerçekleşmiştir.

ÜFE alt kalemleri bazında, bir önceki aya göre; sanayinin üç sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,73 ve imalat sanayi sektöründe %1,16, elektrik, gaz ve su sektöründe %1,14 oranında artış gerçekleşmiştir.

Sanayinin alt sektörleri bazında ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %5,76 ile kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında gerçekleşirken, onu %3,58 ile ham petrol ve doğalgaz çıkarımı, %2,46 ile kağıt ve kağıt ürünleri imalatı izlemiştir. Haziran ayı itibariyle 788 maddeden, 465 maddenin ortalama fiyatında artış, 172 maddenin ise ortalama fiyatlarında düşüş gerçekleşirken; 151 maddenin ortalama fiyatında ise değişim gözlenmemiştir.

Yıllık Değişim Oranları (%)

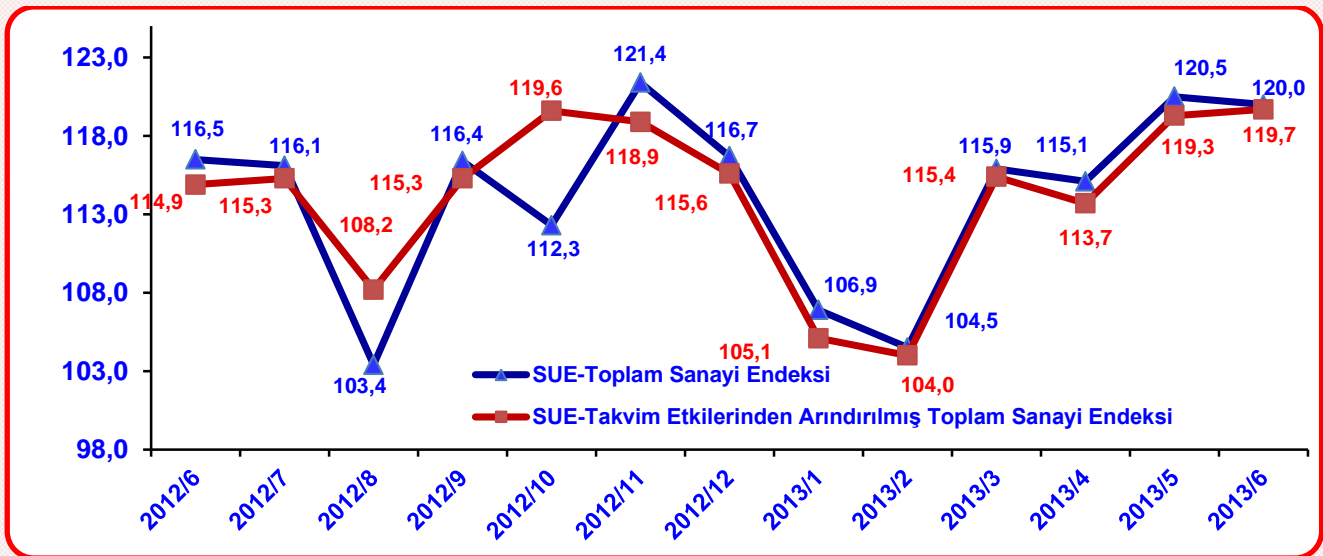
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

HAZİRAN 2013 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	120,0	3,0	119,7	4,2	116,8	1,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	110,7	-2,6	110,4	-2,1	105,6	1,7
İmalat Sanayi	121,8	3,9	121,6	5,4	117,9	1,4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	112,8	-0,9	112,2	-0,5	114,8	0,6

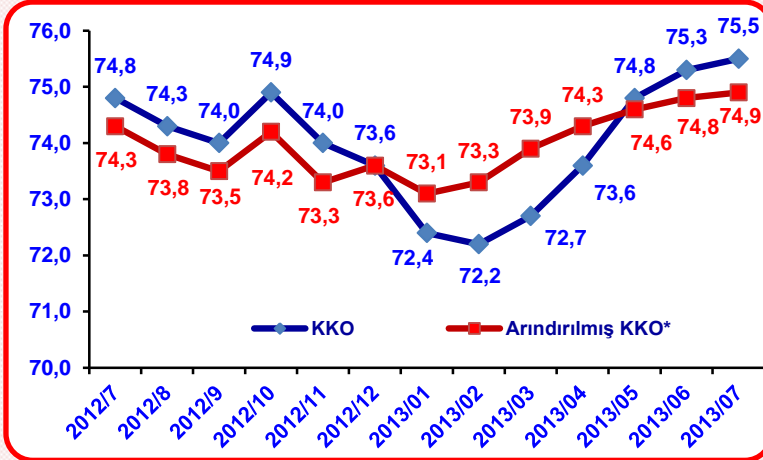
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre Haziran ayında %3,00, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks ise, bir önceki aya göre %1,4 oranında artmıştır.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ni sektörel bazda değerlendirecek olursak; madencilik ve taşocakçılığı sektörü yıllık endeksi %2,1 oranında ve elektrik,gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi de %0,5 oranında azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi %5,4 oranında artmıştır.

2013 yılı Haziran ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ne göre; bir önceki aya göre, en fazla artış %40,7 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %19,8 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, %16,1 ile diğer ulaşım araçlarının imalatı izlemiştir. En yüksek azalış ise, %8,8 ile fabrikasyon metal ürünleri (makine ve teçhizat hariç) imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %7,1 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, %6,4 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatı takip etmektedir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2013 Temmuz ayında Kapasite Kullanım Oranı 2012 yılından bu yana en yüksek seviye olan %75,5 olarak gerçekleşmiştir.

Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %83,2, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı %82,7, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı %79,8 ve tekstil ürünlerinin imalatı %79,3 ile 2013 yılı Temmuz ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

Mayıs	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Kurumsal olmayan nüfus (000)	73.482	74.337	50.337	50.826	23.145	23.512
15 yaş ve üstü nüfus (000)	54.599	55.485	37.572	38.042	17.027	17.443
İşgücü (000)	27.554	28.657	18.218	19.039	9.337	9.617
İstihdam (000)	25.282	26.130	16.369	17.032	8.913	9.099
İşsiz (000)	2.272	2.526	1.849	2.008	424	518
İşgücüne katılma oranı (%)	50,5	51,6	48,5	50,0	54,8	55,1
İstihdam oranı (%)	46,3	47,1	43,6	44,8	52,3	52,2
İşsizlik oranı (%)	8,2	8,8	10,1	10,5	4,5	5,4
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	0,4	11,0	10,5	10,8	10,1	11,6
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	15,9	16,6	18,8	18,8	10,1	12,3
İşgücüne dahil olmayanlar (000)	27.044	26.828	19.354	19.003	7.690	7.826

Türkiye genelinde 2013 yılı Mayıs ayı işsizlik oranı, bir önceki senenin aynı ayına ve bir önceki aya göre 0,6 puan artış ile %8,8 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %11 olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı 254 bin kişi artarak, 2 milyon 526 bin kişiye yükselmiştir.

Genç nüfusta işsizlik oranı %16,6 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

2013 Mayıs ayında istihdam edilenlerin %24'ü tarım, %19,3'ü sanayi, %7,1'i inşaat, %49,6'sı ise hizmetler sektöründedir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında hizmetler sektörünün payının 0,8 puan ve sanayi sektörünün payının 0,5 puan artarken, inşaat sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,1 puan ve tarım sektörünün payı ise, 1,2 puan azaldığı görülmektedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Aylar	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
2012 Mayıs	4.760	6.363	1.828	12.331	25.282
2013 Mayıs	5.044	6.283	1.843	12.961	26.130

Kaynak: TÜİK

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar; 12 Aylık Ort.)	2012	2013
	Haziran	Haziran
CARİ İŞLEMLER HESABI	-60.916	-53.640
Hizmetler Dengesi	21.649	24.687
SERMAYE-FİNANS HESABI	57.474	59.288
Yurtdışında Doğrudan Yatırım	-3.636	-3.000
Yurtiçinde Doğrudan Yatırım	17.389	9.288
Portföy Hesabı-Varlıklar	305	4.808
Portföy Hesabı-Yükümlülükler	14.959	43.634
Diğer Yatırımlar-Varlıklar	-318	-1.826
Diğer Yatırımlar-Yükümlülükler	23.539	27.424

Kaynak: TCMB

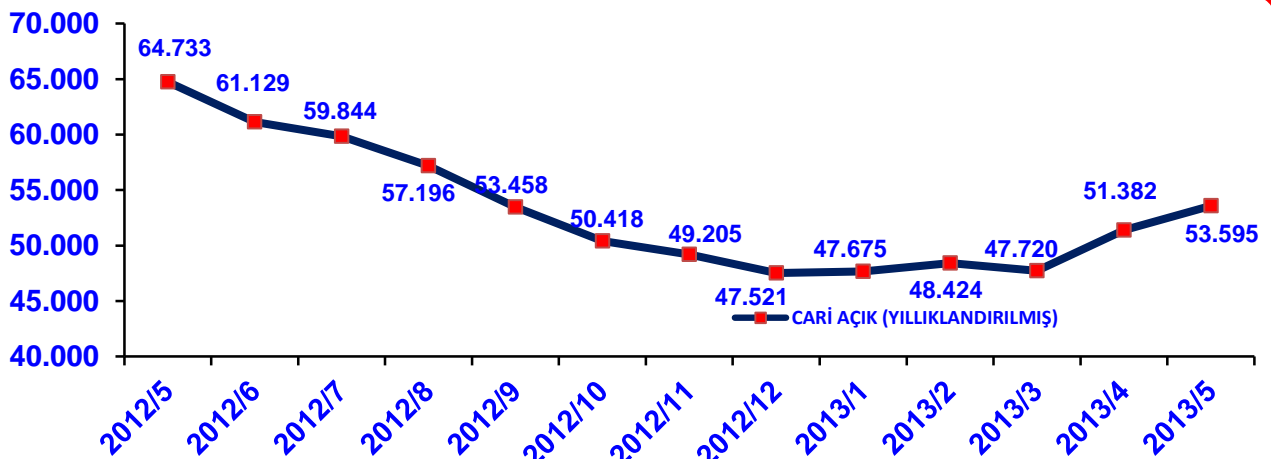
2013 yılının Haziran ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, cari işlemler açığı %12,4 artarak 4,4 milyar dolar düzeyinde piyasa beklentisinin altında gerçekleşmiştir. 2012 yılı Haziran ayında kümülatif olarak 60,9 milyar dolar açık veren cari işlemler hesabı, 2013 yılı aynı ayında %11,99 oranında azalarak 53,6 milyar dolar gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, 2013 yılının ilk 6 aylık döneminde cari açık bir önceki yılın aynı dönemine göre %19,67 artarak 35,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Parasal olmayan altın ithalatının Haziran ayında da yukarı yönlü yükselişinin devam etmesi cari açığı arttırıcı bir etken olarak görülmektedir.

2013 yılı Haziran ayı turizm gelirleri de, bir önceki yılın aynı ayına göre, %23,3 artarak 2,6 milyar dolar seviyesine ulaşarak cari açığı azaltıcı etkide bulunmuştur. İlk 6 aylık dönemde ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre, %29,9 artarak 9,4 milyar dolar seviyelerine ulaşmıştır.

Net doğrudan yatırımlara baktığımızda, 2013 yılı Haziran ayından geçen yılın aynı ayına göre, %74,9 azalış ile 475 milyon dolar gerçekleşerek ivme kaybetmeye devam etmektedir. Ocak-Haziran 2013 döneminde de net doğrudan yatırımlar geçen yılın aynı dönemine göre %38,1 oranında daralmıştır. Yurtiçinde doğrudan yatırımlardaki bu gerileme %43,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

FED'in varlık alım programını 2013 yılı sonundan önce azaltabileceği yönündeki açıklamaları yarattığı endişelerin gelişmekte olan ülkelerden sermaye çıkışlarında etkili olmasıyla portföy yatırımlarında, Eylül 2011'den bu yana ilk kez Haziran ayında 312 milyon dolar ile çıkış gerçekleşmiştir. Ayrıca ilk 6 aylık dönemde, portföy yatırımları geçen yılın aynı dönemine göre, %73,8 bir artışla 18 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Önümüzdeki dönemde, Merkez Bankası'nın müdahalelerinin yanı sıra, Fed'in uygulayacağı stratejiler cari açığın ne yönde olacağı konusunda belirleyici olacağı öngörülmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2012		
Temmuz	107,3	77,0
Ağustos	104,5	74,3
Eylül	103,1	72,1
Ekim	102,4	69,3
Kasım	101,0	72,6
Aralık	97,9	73,6
2013		
Ocak	102,1	75,8
Şubat	107,5	76,7
Mart	112,1	74,9
Nisan	112,0	75,6
Mayıs	112,5	77,5
Haziran	111,8	76,2
Temmuz	108,7	78,5

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri Reel Kesim Güven Endeksi; 2013 yılı Temmuz ayında, 3,1 puanazalarak 108,7 seviyesine gerilemiştir.

Tüketici Güven Endeksi, 2013 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %2,9 oranında artarak 78,5 seviyesine yükselmiştir. Bu gerçekleşen artış, tüketicilerin gelecek beklentilerin olumlu yöne doğru kaydığını göstermektedir. Ancak her iki güven endeksinde de piyasalardaki belirsizlik ile doğru orantılı olarak dalgalı seyir söz konusudur.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2012 yılı Ocak-Haziran döneminde 6 milyar 703 milyon TL açık veren bütçe, 2013 yılı Ocak-Haziran döneminde 3 milyar 63 milyon TL fazla vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %17,7 oranında artarak 190 milyar 934 milyon TL olmuştur. Bütçe giderleri ise, %11,2 oranında artarak 187 milyar 870 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Ocak-Haziran döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %20,7 artarak 158 milyar 357 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderlerde %15,4 oranında artarak, 164 milyar 570 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı Ocak-Haziran döneminde 19 milyar 4 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 26 milyar 364 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	2012 Ocak-Haziran	2013 Ocak-Haziran	Değişim Oranı (%)
Bütçe Giderleri	168.881	187.870	11,2
Faiz Hariç Giderler	142.621	164.570	15,4
Faiz Giderleri	26.260	23.300	-11,3
Bütçe Gelirleri	162.178	190.934	17,7
Vergi Gelirleri	131.183	158.357	20,7
Bütçe Dengesi	-6.703	3.063	-
Faiz Dışı Denge	19.557	26.364	34,8

Konyak :BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$	Aylar	Yıl	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
			Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
	Ocak-Haziran	2012	74.298		117.395		87.311		-43.097		63,3
		2013	75.231	1,3	125.837	7,2	92.893	6,4	-50.606	17,4	59,8
	Haziran	2012	13.231		20.438		15.594		-7.207		64,7
		2013	12.438	-6,0	21.008	2,8	15.492	-0,7	-8.570	18,9	59,2

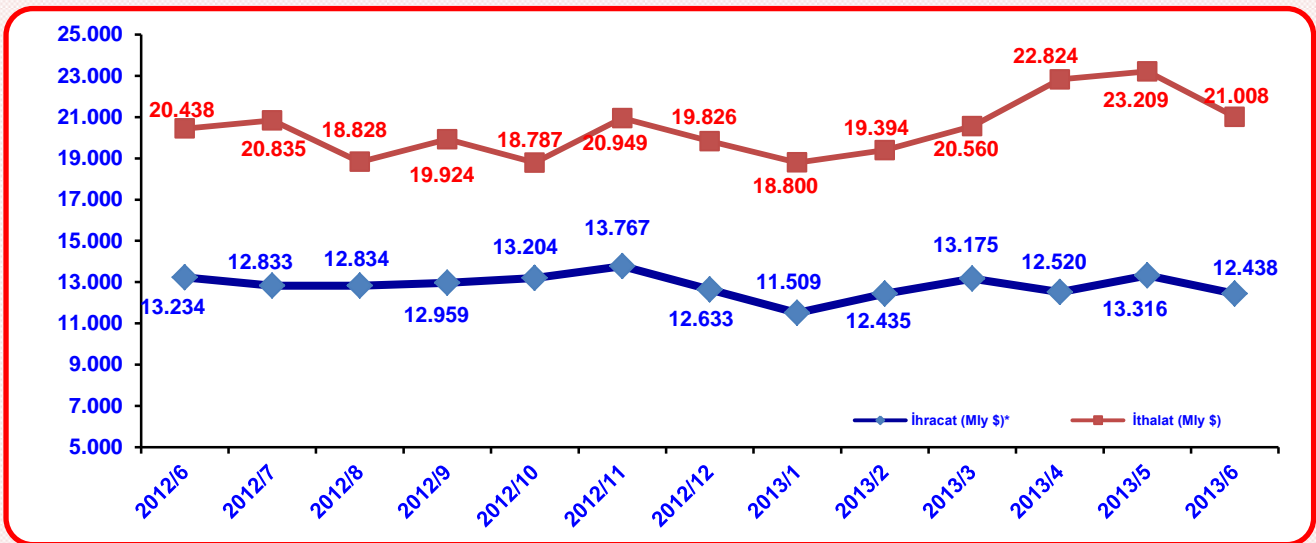
2013 yılı Haziran ayında, 2012 yılının aynı ayına göre ihracat %6 azalarak 12,4 milyar dolar, ithalat da %2,8 oranında artarak 21 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %18,9 oranında artarak, 8,5 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

2012 yılı Haziran ayında %37,1 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2013 Haziran ayında %41,6'ya yükselmiş; AB'ye yapılan 2012 yılının aynı ayına göre ihracat %5,3 oranında artarak, 5,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Haziran ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları ve aksam parçaları" (1.453 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler; bunların aksam ve parçaları" (1.063 milyon \$); "demir ve çelik" (816 milyon \$), "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (791 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar ve yağlar" (4.175 milyon \$), "kazanlar, makina ve cihazlar, aletler; bunların aksam ve parçaları" (2.560 milyon \$), "kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası" (2.133 milyon \$) ve "demir ve çelik" (1.545 milyon \$) ise en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2013 yılı Haziran ayında, İzmir'in ihracatı 2012 yılının aynı dönemine göre %1,1 artarken, bir önceki aya göre %6,6 oranında azalarak 744 milyon dolar, ithalatı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %16 oranında, bir önceki aya göre %18 oranında azalış göstererek 768 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Haziran ayında, Ege Bölgesi'nin ihracatı 2012 yılının aynı dönemine göre %0,27, bir önceki aya göre %8,7 oranında azalış göstererek 1.397 milyon dolar, ithalatı ise %12,7, bir önceki aya göre %16,2 oranında azalış göstererek 1.275 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2008	2009	2010	2011	2012	2013/
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	742.094	616.703	731.608	772.298	786.293	200.319
Büyüme Oranı (%)	0,7	-4,8	9,2	8,5	2,2	3,0
İmalat Sanayi (%)	-0,1	-7,2	13,6	10	1,9	2,8
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2008	2009	2010	2011	2012	May.13
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.194	21.277	22.594	24.110	24.821	26.130
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.611	3.471	3.046	2.615	2.518	2.526
İşsizlik Oranı (%)	11,0	14,0	11,9	9,8	9,2	8,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,6	17,4	14,8	12,4	11,5	11,8
ENFLASYON (%)	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
ÜFE (yıllık)	8,11	5,93	8,87	13,33	6,17	6,61
TÜFE (yıllık)	10,06	6,53	6,40	10,45	8,94	8,88
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2008	2009	2010	2011	2012	Haz.13
İhracat	132.027	102.143	113.883	134.972	152.537	12.438
İthalat	201.964	140.928	185.544	240.834	236.544	21.008
Dış Ticaret Dengesi	-69.936	-38.786	-71.661	-105.863	-84.008	-8.570
Cari İşlemler Dengesi	-41.959	-13.991	-47.099	-77.089	-48.867	-53.640
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013/
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-72,1	-65,5	-93,4	-124,8	-139,7	-146
BORÇLANMA (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013/
Dış Borç Stoku	281	269,2	291,9	304,2	336,9	349,9
Kamu	92,4	96,8	101	104,2	110,8	103,3
Özel	188,7	172,4	190,9	200	226	239,9
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	2008	2009	2010	2011	2012	Haz.13
Toplam Sanayi	-1,1	-10,4	12,4	9,7	2,5	4,2
İmalat Sanayi	-2,2	-12,4	14	10,1	2,2	5,4
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
Kapasite Kullanım Oranı	64,9	67,7	75,6	75,5	74,2	75,5
GÜVEN ENDEKSLERİ	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
Reel Kesim Güven Endeksi	90,1	87,4	110,4	110,5	106,3	108,7
Tüketici Güven Endeksi**	69,9	78,79	90,99	92,0	75,6	78,5
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2008	2009	2010	2011	2012	Haz.13
Sanayi Ciro Endeksi	158,4	138,2	162,7	208,4	140,1	154,6
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2008	2009	2010	2011	2012	Oca.- Haz.13
Bütçe Dengesi	-17.432	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	3.063
PROTESTOLU SENET	2008	2009	2010	2011	2012	Oca.- May.13
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.574	1.600	1.216	919	1.075	442
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	6.760	7.771	5.769	4.902	6.949	3.010
KREDİLER (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	May.13
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	141,3	128,8	119,8	127	138,3	142,7
BORSA VE DÖVİZ	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
BIST 100 Endeksi	47.905	49.066	79.226	82.809	64.982	73.377
Euro/\$	1,3978	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3074

SEKTÖREL BAKIŞ

OTOMOTİV SEKTÖRÜ

Otomotiv sektörü, yoğun rekabetin olduğu ve bu nedenle farklılaşmamayı gerektiren, içerdiği yüksek teknolojiden dolayı ülke ekonomilerine katkısı yüksek bir sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Sektörde arge ve üretim alanında Dünya'da 85 milyar Euro'luk yatırım yapılmakta olup, yatırım yapılan ülkelere yaklaşık 433 milyar Euro vergi geliri elde edilmektedir. Sektörün dünyadaki cirosu yaklaşık 2 trilyon civarındadır. 8 milyondan fazla doğrudan, 50 milyondan fazla dolaylı istihdam sağlamaktadır. Dünya otomotiv sanayisinde yaklaşık 20 ülkede üretim yapan 50 adet motorlu taşıt üreticisi bulunmaktadır. 2012 yılı dünya üretimi, 84,1 milyon adetle rekora ulaşmış, 2013 yılı üretimi ise, 91,7 milyon adettir. Motorlu araç üretimine baktığımızda, 2012 yılı sonu toplam üretime göre dağılımda Japonya'da %18,4, Kuzey Amerika ülkelerinde %17,2 ve Asya/Pasifik ülkelerinde %7,7'lik artış olmuştur. Türkiye'de ise, bir önceki yıla oranla üretim %9,8 düşmesine rağmen, 1.072.339 adet üretim gerçekleştirerek 16. sıraya yükselmiştir.

Otomotiv sektörü birçok sektörle bağlantılı olması yönünden de önem taşımaktadır. Demir çelik, hafif metalleri petro-kimya, lastik, plastik gibi sektörlerinden ürün almaktadır. Ayrıca, turizm, altyapı ve inşaat, ulaştırma ve tarım sektörlerine de araç sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, hammadde ve yan sanayi ile ürünlerin tüketici bağlantısındaki pazarlama, bayii, servis akaryakıt, finans ve sigorta sektörleriyle de ilişkilidir. Birçok sektöre etki etmesiyle otomotiv sektöründe, teknolojik gelişmelerin nabzını tutmak kaçınılmaz olarak görünmektedir.

Ciddi rekabet koşullarının hakim olduğu otomotiv sektöründe, fiyat rekabetinin yanı sıra, kalite, markalaşma, hafiflik, alternatif yakıt kullanımı, ürün çeşitliliği, ve güvenlik gibi alanlar ön plana çıkmaktadır. Bu durum sektörü, arge çalışmalarına yönlendirmektedir. Sektör, savunma sanayi ve gemi inşaat sanayisine de hizmet etmektedir.

Türkiye'de otomotiv sektörünün güçlü sermaye yapısı, yabancı ortaklıklar, yan sanayinin varlığı, nitelikli iş gücü, coğrafi konum, esnek üretim yapabilme yeteneği, kalite sisteminin sağlanmış olması güçlü yanlarını oluştururken, düşük kapasite kullanım oranından kaynaklanan yüksek üretim maliyeti, dış pazarlarda yaşanan sorunlar, ana-yan sanayi ilişkilerinin yetersizliği ve yeterli sinerji yaratılamaması zayıf yanlarını oluşturmaktadır.

Türkiye'de otomotiv sektörü, 90'lı yıllara ihracat odaklı üretim şeklinde rekabette atak yapmış, 90'lı yılların sonlarına doğru ise, yabancı ortaklıklarla tam entegre tesis üretimine geçilerek sürdürülebilir rekabete adım atılmıştır. Gelecek vizyonunda; arge, tasarım, teknoloji yönetimi ve gelişimine yoğunlaşılması öne çıkmaktadır.

Üretimde, karayolu taşıt araçları ve bunların aksam ve parçalarına yoğunlaşmıştır. Türkiye büyük hafif ticari araç üretiminde Avrupa'da birinci, otobüs üreticiliğinde de ikinci sırada yer almaktadır.

Türk otomotiv yan sanayi; son yıllarda gelişme kaydederek hem üretim hem de kalite anlamında küresel pazarlarda da rekabet edebilecek seviyeye ulaşmıştır. Sektör, teknolojik gelişimleri yakından takip ederek yurtdışı pazarları yönelik üretimlerini artırmıştır. Bunun en önemli göstergesi de, AB ülkelerinin ihracat pazarı olarak başta yer almasıdır.

Azalan kar oranları, artan arge harcamaları ve ileri teknolojilere yapılması gereken yüksek maliyetli yatırımlar nedeniyle sektörde, şirketler güçlerini birleştirerek kümelenme yoluna gitmişlerdir. Böylece, olumsuz koşullara direnç göstermede ve birlikte yürütülen tasarım ve arge çalışmalarlarıyla rekabet koşullarında farklılık yaratabilmeye başarı sağlamışlardır. Türkiye'de tedarik zinciri mantığıyla Doğu Marmara'da kümeleşen otomotiv sektörü, yenilikçi ve rekabetçi nitelik taşıması açısından bilgi/teknoloji tabanlı kümeleşme gayretindedir.

Bursa'da 3 adet, Kocaeli'de 3 adet, Sakarya'da 2 adet, İstanbul, Ankara, İzmir ve Eskişehir de birer adet otomotiv sanayi üreticisi bulunmaktadır. Ayrıca, 2 adet organize sanayi bölgesinin de bulunması itibarıyla Bursa da otomotiv sektörü, İzmir'de de otomotiv yan sanayi önemli bir yer tutmaktadır. Bunun yanı sıra, Adana'da otobüs üretimi ve yan sanayi üretiminin yapıldığı önemli bir şehrimizdir. Ana otomotiv sanayinin de desteği ile yükselen bir potansiyele sahip yan otomotiv sanayi de lisans ve ortak yatırım olarak yaklaşık 200 yabancı firma da faaliyet göstermektedir. Türkiye'de yaklaşık 4.000 adet oto yan sanayi firması mevcut olup, 1.120 adeti ile ana sanayii firması doğrudan çalışmaktadır. Otomotiv yan sanayi artmaya devam eden potansiyeliyle yaklaşık yedek parça konusunda %85'i karşılayacak seviyeye gelmiştir.

Türkiye Otomotiv sektörünün, son 10 yılda yıllık üretim kapasitesi yaklaşık %60 olarak artmıştır. Kapasitenin düşük oranda kullanılmasında üretim maliyetleri etkili olmuştur. Ayrıca, düşük fiyatla yüksek kalite, güven ve konfor talebi, pazarın yeterli büyümemesi, arge maliyetlerindeki artışlar ve yoğun rekabet şartları da bu durumu tetiklemektedir.

Üretim maliyetlerinin yüksek olmasına en etkili çözümlerden biri üretim yerlerinin pazarlara yakın kurulmasıdır. Bu bağlamda, üreticilere hammadde temini ve ucuz işgücü hem de istihdama katkı sağlayarak rekabeti şahlandıracaktır. Bunun yanı sıra, iç pazarlarla birlikte AB pazarlarının ağırlıkta olmasına rağmen yeni yurtdışı pazarlara açılmak da etkili olacaktır.

Ülkemizde otomotiv ana sanayide 50 bin, yan sanayi de 200 bin olmak üzere yaklaşık 250 bin kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca, dağıtım, pazarlama ve satış kısmı da dahil edilirse, sayı 400 bin civarını bulmaktadır.

Çevreye duyarlı olması ve yakıt tasarrufu nedeniyle elektrikli araçları sektörde tercih edilen üretim olma yolunda ilerlemektedir. Ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede de ÖTV indirimi ve yol vergisi muafiyeti gibi çeşitli teşviklerle bu alan cazip hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Otomotiv sektörü, piyasa iniş-çıkışlarına karşı çok hassas olan bir sektördür. Bu nedenle, ülke ekonomisi açısından da hem ihracat hem de ithalat anlamında büyük önem arz etmektedir. Türkiye'nin yıllara göre dış ticaretine baktığımızda, 2011 yılında otomotiv dış ticaret dengesi eksiye düşerek 1,4 milyar dolar dış ticaret açığı vermiştir. 2012 yılında ise, pozitif eğilim göstererek 15,1 milyar dolar ithalata karşı 14,5 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Sektörel bazda sıralamada, 2012 yılında ilk sırada yer alan otomotiv sektörünün toplam ihracattaki payı %12,5 olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün rekabet gücünü sürdürülebilir şekilde arttırmak, yüksek teknoloji katma değeri yüksek ürünler üretmeyi sağlayabilmek sektörün geleceği açısından önemlidir.